

دکتر هونگدا فن: نظام چند قطبے منافع کشورها و مردم جهان را بهتر تضمین مے کند

مصاحبه

دکتر هونگدا فن

استاد موسسه مطالعات خاورمیانه دانشگاه
مطالعات بین المللی شانگهای چین

برخی تحلیلگران معتقدند که ایالات متحده آمریکا دیگر قدرت هژمون جهانی محسوب نمی شود و نظم جدید در حال شکل گرفتن است و جهان از نظام تک قطبی به چند قطبی در حال گذار است. در این راستا مرکز مطالعات آمریکا مصاحبه ای با دکتر هونگدا فن؛ استاد موسسه مطالعات خاورمیانه دانشگاه مطالعات بین المللی شانگهای چین داشت که این استاد دانشگاه بیان کرد که از لحاظ تاریخی، چند قطبی شدن نظام جهانی دارای مزایای غیرقابل مقایسه ای نسبت به تک قطبی شدن و دو قطبی شدن است و می تواند منافع بیشتر کشورها و مردم جهان را بهتر حفظ کند.

۱. به اعتقاد برخی تحلیلگران مسائل بین‌الملل، قطب‌بندی جدیدی در حال شکل گرفتن در عرصه بین‌الملل است؛ نظر شما در این مورد چیست و قطب‌های جدید را شامل چه کشورهایی می‌دانید؟

واقعیت عینی در دنیای امروز، این است که نظم بین‌المللی ایجاد شده پس از جنگ جهانی دوم به طور فزاینده‌ای موجب نارضایتی بسیاری از کشورها شده است؛ بنابراین، ساختن یک نظم جدید بین‌المللی در حال حاضر، موضوعی است که دیگر نمی‌توان آن را نادیده گرفت و هم‌اکنون در حال رخ دادن است. در این فرآیند، بازگشت مجدد الگوی دوقطبی دوران جنگ سرد، احتمالاً دشوار خواهد بود. جهان چندقطبی با محوریت متحدان یا مناطق، به احتمال زیاد یکی از ویژگی‌های نظم بین‌المللی جدید در آینده خواهد بود؛ مانند ایالات متحده (به همراه متحدانی مانند بریتانیا، ژاپن و کره جنوبی)، اتحادیه اروپا، هند، روسیه و چین. آنچه در اینجا می‌خواهم بر آن تأکید کنم، این است که قطعاً نفوذ جهانی غرب آسیا، افزایش خواهد یافت.

۲. به نظر می‌رسد که اکنون برخی کشورهای جهان، چین را به عنوان یکی از قدرت‌های جهانی پذیرفته و بر همین اساس در حال تقویت روابط خود با چین و پرهیز از اطاعت محض از آمریکا هستند. این در حالی است که گویا خود مقامات چینی هنوز به این خودباوری نرسیده یا حداقل، آن را آشکار نمی‌کنند. از نظر شما کدام مورد درست است؟ آیا چین خود را برای ایفای نقش مؤثرتر در جهان، آماده کرده است؟ اگر چه چین هنوز با مشکلات و کاستی‌های زیادی روبه‌رو است، اما شکی نیست که این کشور به یک قدرت جهانی تبدیل شده است؛ بنابراین، بدیهی است که توسعه همکاری با چین برای سایر کشورها مفید باشد، به ویژه اینکه دنیای چندقطبی در حال شکل‌گیری است. ارزیابی اظهارات رهبران چین، حاکی از آن است که این کشور، حل و فصل مسائل جهانی و موضوعات منطقه را

بیش از پیش در کانون توجهات خود، قرار داده است. در حال حاضر، چین مسئولیت‌های بین‌المللی بیشتری متناسب با قدرت ملی خود را بر عهده گرفته است. البته چین و سایر کشورهای جهان، باید خود را با یکدیگر تطبیق دهند که پیامدهای مهمی بر توانایی چین برای عملکرد مؤثر در جامعه بین‌المللی دارد.

۳. بر اساس برخی تئوری‌های تاریخی از جمله «تله توسیدید»، احتمال وقوع جنگ میان قدرت نوظهور (چین) و قدرت مستقر (ایالات متحده آمریکا) وجود دارد؛ تحلیل شما در این خصوص چیست؟

نیازی به گفتن نیست که در حال حاضر، تضادهای بسیار آشکاری میان ایالات متحده و چین وجود دارد. فارغ از آنچه بر اساس نظریه‌های روابط بین‌الملل یا رویه‌های تاریخی می‌توان گفت، به نظر می‌رسد درگیری‌های جدی‌تری میان ایالات متحده و چین رخ دهد، اما سناریوهای ترسناک ایجاد شده متأثر از جنگ‌های میان قدرت‌های بزرگ، باید در نظر گرفتن [واکنش] سیاست‌گذاران مربوطه، مورد ارزیابی قرار گیرد. امروزه تصمیم‌گیری داخلی و خارجی هر کشور بیش از گذشته به هم پیوسته شده است. روابط ایالات متحده و چین، واقعاً می‌تواند بدتر شود، اما راه‌حل مشکلات بین دو طرف، فقط جنگ نیست.

۴. جنابعالی چه سناریوهایی را برای آینده نظم جهان متصور هستید؟

همان‌طور که پیش‌تر نیز اشاره کردم، از نظر نظم نوین جهانی، به نظر می‌رسد که شکل‌گیری نظام چندقطبی محتمل‌تر است. از لحاظ تاریخی، چندقطبی شدن [نظام جهانی] دارای مزایای غیرقابل مقایسه‌ای نسبت به تک‌قطبی و دوقطبی شدن است و می‌تواند منافع بیشتر کشورها و مردم جهان را بهتر حفظ کند.